

DEN NORSKE KIRKE

Tunsberg bispedømmeråd og Tunsberg biskop

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

dok 172

Kultur- og kirkedep.	
Kl	
Saksnr. <i>200800738</i>	Dato: <i>1.9.08</i>
Kode: <i>KI-501</i>	Beh.

Dato: 29.08.2008

Vår ref: 08/210-8 SU

Deres ref: 2008/00738 KIA tbh

Høring på innstillingen Styrket demokrati i Den norske kirke

Tunsberg biskop og Tunsberg bispedømmeråd har valgt å avgi felles høringssuttale til denne sak.

Høringsdokumentet oversendes som eget dokument vedlagt denne sending.

- sendes også elektronisk -

Med vennlig hilsen

Stein Unneberg
stiftsdirektør

Direkte innvalg: 33 35 43 25

TUNSBERG BISKOP

Til
Kirke- og Kulturdepartementet

STYRKET DEMOKRATI I DEN NORSKE KIRKE

Felles høringsdokument fra Tunsberg bispedømmeråd og Tunsberg biskop.

Innledning/henvisning

Tunsberg bispedømmeråd og Tunsberg bispedømmeråd (heretter også : vi) viser til Innstilling fra en arbeidsgruppe – Styrket demokrati i Den norske kirke – avgitt til Kultur og kirkedepartementet 13. mai 08.

Bispedømmeråd og biskop takker for anledning til å komme med synspunkter på forslagene som fremmes i innstillingen.

I vårt arbeid med denne sak er vi blitt kjent med Kirkerådets høringsuttalelse, og vi ønsker å uttrykke at vi slutter oss til de hovedsynspunkt som der framkommer.

For øvrig vil vi gjerne gi uttrykk for noen synspunkt og merknader i tilknytning til nedenstående områder:

Kirkelig demokrati

Tunsberg bispedømmeråd og biskop deler ønsket om mer medlemsengasjement gjennom et styrket kirkelig demokrati. For en kirke som trossamfunn må det bety mer enn at medlemmene får tilbud om å delta. Et levende kirkelig demokrati må ha som sitt egentlige perspektiv å kunne bygge på et engasjement for kirkens sak som gjør at medlemmene kjenner vilje til å ta ansvar og bidra til fellesskapet hver på sin måte.

I dette perspektiv blir det også viktig for en kirke å ha mannskap og ressurser til å kunne gi sine medlemmer tilstrekkelig opplæring og kristen kunnskap, slik at deres engasjement også i demokratisk sammenheng er tuftet på den bibelske plattform og det trosfundament som kirkens læregrunnlag tilsier.

Fordi kirke slik sett er annerledes enn et offentlig pluralistisk samfunn, vil et demokratisk opplegg som også inkluderer prosesser med indirekte valg ha stor legitimitet og være viktige som alternativer og likeverdige i forhold til direkte valg. Indirekte valg understreker også det ansvar og den viktige plass den lokale menighet/sogn har som grunnenhet i vår kirke.

Bispedømmerådet vil derfor ikke sette disse to former for valg opp mot hverandre. I en forsøksperiode for valgene i 2009 og 2011 er vi følgelig åpne for bruk av begge former, og avventer en faglig og kompetent evaluering som grunnlag for endelige ordninger.

Når det til slutt skal fastsettes et nytt formelt lovgrunnlag for Den norske kirke, vil Tunsberg bispedømmeråd og biskop uttrykke at det ikke kan være Storting/Regjering som fastsetter valgeregler for Den norske kirke. Det må være en oppgave som tilligger kirkesamfunnets eget organ, nemlig Kirkemøtet.

Kirkelige valg på samme dag/dager som de offentlige valg.

Vi tar til etterretning at det skal gjennomføres en prøveordning med kirkelige valg parallelt med offentlige valg både i 2009 (Storingsvalg 13 og 14 sept 09) og i 2111 (Kommune/fylkestingsvalg). Konsekvensen av dette er at det bare blir 2 års funksjonstid på de som velges i 2009. Det kan gi utfordringer både m.h.t. kontinuitet og opplæring.

Bispedømmeråd og biskop er opptatt av at det må legges opp til at de kirkelige valg må ha samme åpningstid som de offentlige, og være på et sted pratisk tilrettelagt nær de offentlige valglokaler.

Derfor må også de kirkelige valgstyrever og funksjonærer lokalt ha opplæring og godtgjøring på lik linje med de som forestår det andre/offentlige valget..

Økt bruk av direktevalg.

Vi konstaterer at det ikke legges opp til noen endring når det gjelder valg på menighetsråd. Det velges jo direkte allerede nå.

Vi tar til etterretning at de nyvalgte menighetsrådene foreslås å tiltre allerede pr 1.okt, og skal gjennomføre evt indirekte valg til KM/Bdr i desember samme år.

Ved valg til Kirkemøte/bispedømmeråd innføres det to alternativer for å få valgt de leke medlemmer av kirkemøtet/bispedømmerådet – enten direkte valg, eller ved en kombinasjon av noen som velges direkte og resten ved indirekte valg.

Vi vil understreke at også indirekte valg er en meget legitim form for utøvelse av demokrati i en kirkelig sammenheng.

Derfor velger vi å be om at prøveordningen med valg av 8 leke representanter i Tunsberg blir slik:

3 valgt i direkte valg

5 valgt i indirekte valg.

Reelle valgalternativer.

Bispedømmeråd og biskop tiltrer på generelt grunnlag utredningens mål om økt deltagelse og en åpen og bred nominasjonsprosess som gir de som skal stemme reelle valgalternativer.

Dette innebærer at det må settes inn ressurser som gjør det mulig å gjennomføres en godt fundamentert nominasjonsprosess (i hovedsak som nå med en repr fra hvert prosti i nominasjonskomiteene) der det tilrettelegges for å motivere og markedsføre kandidater – samt presentere og markedsføre en valgliste som har varierte kandidater med hensyn til alder, kjønn, standpunkt i kirkelige saker, visjoner og planer for kirkens virksomhet etc.

Vi tror det er tjenlig at den liste nominasjonskomiteen presenterer offentlig etter en fastsatt frist kan suppleres med flere navn.

Men det må arbeides kritisk med å definere hvilke krav/rammer som må settes for å få rett til å komme med slike nye navn. Det må ikke være for små grupperinger/lite antall personer som får anledning til å gå sammen om slike forslag/nye navn. Og slik grupperinger må evt bare få anledning til å fremme et navn – ikke flere.

Det blir betydelig merarbeid både lokalt og regionalt med informasjon/PR, veiledning om valget og presentasjon av kandidater. Dette forutsettes i innstillingen å bli møtt med økte ressurser både i penger, materiell og personell. Vi understreker dette behov. hvis reformen skal oppnå ønsket mål/hensikt.

Samtidig ber vi om at bruk av økonomiske ressurser på dette felt, også måles opp mot de store øvrige behov kirken har for nye tilsatte/økte ressurser på flere felt.

Preferansevalg.

Vi tar til etterretning at det foreslås at valg til Kirkemøte/bispedømmeråd skal skje som preferansevalg. Dette begrunnes bl.a. i at en slik oppnår bredest mulig representasjon fra størst mulig område i bispedømmet.

Men vi er bekymret for velgernes reaksjon: Fordi denne type valg er en komplisert måte å stemme på, samt at opptellingen er så innfløkt at det kanskje må leies inn spesialkompetanse for å få alt riktig.

Det er viktig å sikre ressurser og opplegg for god valginformasjon, fordi behandlingen av stemmesedlene i de to valg, til menighetsråd og til kirkemøte blir ulik. Det må ikke skje at mange stemmer må forkastes fordi folk ikke forsto at det skulle settes tall på hver av de kandidatene en evt vil stemme på som nr 1 , 2 osv.. Preferansevalg er personvalg, ikke et listevalg.

Valgkort etc.

Bispedømmeråd og biskop tror det er svært viktig å gjøre bruk av valgkort til alle stemmeberettigede. I forbindelse med debatten rundt legitimiteten av kirkens medlemsregister vil valgkortet denne gang også kunne utformes slik at det kan gi grunnlag for nødvendig oppdatering av medlemsregisteret, bl.a. ved at de som evt. kjenner seg urettmessig oppført der kan bes om å gi en tilbakemelding.

Når det gjelder selve valgprosessen trekker vi også fram at det må arbeides hurtig videre med muligheten for at hele valget kan skje elektronisk. Trolig vil det også kunne redusere kostnadene vesentlig.

Valgliste (r)

Innstillingen legger opp til at det ved delt valg, direkte og indirekte, skal være to nominasjonslister, som settes opp og kunngjøres samtidig, men brukes hver for seg i hvert sitt valg.

Den norske kirke

TUNSBERG BISPEDØMMERÅD

Tønsberg, 29.08.2008

Vi tror ikke et slikt opplegg vil fungere. To lister kan komme til å virke mot sin hensikt og utilsiktet få til følge å undergrave forståelsen av kirkelig demokrati. Kandidater satt opp på / valgt på forskjellige lister kan bl.a. komme til å bli forbundet med en slags ulik vekting eller ulik plattform for sitt virke i de angjeldende råd/funksjoner.

Dessuten innbyr evt to lister til en vanskelig nominasjonsprosess. Hvem skal være kandidat på den offentlige liste til direktevalg – hvem skal stå på den (mer interne?) liste til indirekte valg?? Skal det være ulike kriterier/nominasjonsforutsetninger?

Vi foreslår derfor at det bare lages en nominasjonsliste/kandidatliste, men ser samtidig at denne evt burde kunne suppleres med nye navn fra de som var aktuelle i nominasjonsmaterialet etter at det direkte valg er unnagjort. Det vil også kunne gi en god effekt/øke muligheten for å ivareta den ønskede demokratiske bredde. Når det er klart hvem som er valgt i direkte valg, vil det være tjenlig evt å kunne supplere listen med noen andre kandidater ut fra kirkelig ståsted, geografi etc.

Stemmerett

Tunsberg bispedømmeråd og biskop ønsker sammen å peke på at kirkelige valg baserer seg på det prinsipp at det er dømte medlemmer som har stemmerett. Ved alminnelige offentlige valg legges myndighetsalder til grunn. I Norge er det slik at "kirkelig myndighetsalder" er 15 år. Da mener vi at det også er rimelig at man kan ha stemmerett fra samme alder, selv om man ikke er formelt valgbar p.g.a. myndighetsbestemmelser.

Vi ber altså om at det åpnes for å kunne gi stemmerett til de medlemmer som har fylt 15 år.

Partssammensatt utvalg.

Innstillingen har på side 45 en refleksjon omkring tilsetting i kirkelige stillinger, der det noe upresist henvises til ulik praksis på fellestrådsområde og statlig sektor. Bispedømmerådet vil ikke anbefale noen endring i dagens praksis i bispedømmerådene, og ser seg nå ikke tjent med evt å overføre arbeidsgiveroppgaver og tilsettingssaker til behandling i et partssammensatt utvalg. Dette er bare en bisak i utredningen. Fra vår side vil vi bare ta fatt i synspunktet på denne måte, for at det ikke skal gli med videre i prosessen uten oppmerksomhet.

Tønsberg 29. august 2008

Hans Petter Jahre
Leder

Sign

Laila Riksaasen Dahl

Laila Riksaasen Dahl
biskop

Stein Unneberg
Stein Unneberg
stiftsdirektør